

Mitä rakentamislaisissa sanotaan hiilijalanjäljestä ja rakennustuotteiden tietotarpeista?

Rakennustiedon Tuotetiedon haku suunnittelijoiden ja
hankinnan apuna

22.8.2023

Jani Kempainen, Talonrakennusteollisuus ry

Rakentamislaki astuu voimaan 1.1.2025

- Laki hyväksyttiin toiseksi viimeisenä täysistuntopäivänä ennen vaaleja 1.3.2023
  - Äänestyksen tulos meni puhtaasti hallitus-oppositiolinjan mukaisesti
- Eduskunnan ympäristövaliokunnan palaute ympäristöministeriön lainvalmisteluun liittyen oli poikkeuksellisen kriittistä
  - Valiokunta pitää välttämättömänä, että alueidenkäyttöä koskevien säännösten uudistus ja rakentamislain nojalla annettavat asetukset valmistellaan huolellisesti ja osallistamalla sidosryhmät aidosti valmistelutyöhön. ”
- Tällä hetkellä meneillään useiden asetusten valmistelu
  - YmA purkumateriaali- ja rakennusjäteselvityksestä (RakL 16§)
  - YmA rakennuksen ilmastaselvityksestä (RakL 38§)
  - YmA rakennuksen materiaaliselosteesta (RakL 39§)
  - YmA rakennuksen tietomallista (RakL 60§, 61§, 68§, 69§, 71§, 73§)
- Nykyisen hallituksen hallitusohjelma:
  - Hallitus korjaa säädettyä rakentamislakia niin, että hallinnollinen taakka kevenee, byrokratia vähenee, valitusoikeus selkeytyy sekä päävastuullisen toteuttajan vastuu täsmentyy. Määritellään lakiin rakennuslupien käsittelyaikatakuu.

Ilmastaselvitys ja materiaaliseloste tullaan yhdistämään

- Asetukset olivat lausuntokierroksella jo aiemmin, mutta asetuksen sisällöstä ei YM ja alan toimijat päässeet yhteisymmärrykseen
  - Asetukset yhdistetään ja pykälät tullaan käymään läpi syksyn aikana
- Materiaaliseloste toimii lähtötietona ilmastaselvitykselle
- Aiemmin ehdotettu listaus eri materiaaliluokista saataneen muutettua esim. Talo2000 rakennustuotenimikkeistöksi
- Uuden lainsäädännön myötä tietomallintaminen ja koneluettava tieto korostuu, joten myös määrä- ja materiaalitiedot on tultava koneluettavasti, ei suunnittelijan päätösten kautta

1. Betonit ja tiilet
2. Puu ja luonnonkuidut
3. Lasimateriaalit
4. Muovit ja kumit
5. Bitumit
6. Metallit
7. Lämmöneristeet
8. Kipsimateriaalit
9. Koneet ja laitteet
10. Maamassat
11. Muut materiaalit

Mitä Rakentamislaki sanoo? (1/2)

- RakL 38§: "Uuden rakennuksen tai rakentamislupaa edellyttävän laajamittaisesti korjattavan rakennuksen **hiilijalanjälki ja hiilikädenjälki on raportoitava rakentamislupaa varten tehtävässä ilmastaselvityksessä.**"
- RakL 38§: "Hiilijalanjäljen ja hiilikädenjäljen **arvioinnin on katettava rakennuksen elinkaari** tai laajamittaisesti korjattavan rakennuksen korjauksen ja sen jälkeisen elinkaaren vaiheet. Arvioinnissa on **käytettävä rakennuksen vähähiilisyyden arviointimenetelmää sekä kansallisen päästötietokannan tietoja tai muita arviointimenetelmän mukaisia ympäristöominaisuustietoja.**"
- RakL 39§: "Rakentamishankkeeseen ryhtyvän on huolehdittava, että **uudelle tai rakentamislupaa edellyttävälle laajamittaisesti korjattavalle rakennukselle laaditaan materiaaliseloste, joka sisältää koneluettavassa muodossa tiedot rakentamisessa käytetyistä materiaaleista ja tuotteista.**"

Mitä Rakentamislaki sanoo? (2/2)

- RakL 61 §: Rakentamislupahakemus tehtävä **pääpiirustustasoisena**
  - Näin ollen myös kaikki rakentamislupahakemuksen yhteydessä tehty materiaali saa olla pääpiirustustasoista
- RakL 60 §: "Rakennussuunnittelijan ja erityissuunnittelijoiden on toimitettava rakennusvalvontaviranomaiselle **rakennuksen rakentamista koskevat rakennussuunnitelmat ja erityissuunnitelmat tietomallimuotoisina tai muutoin koneluettavassa muodossa.**"
- RakL 69 §: "Rakentamishankkeeseen ryhtyvän tai pääsuunnittelijan on huolehdittava siitä, että rakennuskohdetta koskeva **erityissuunnitelma ja sitä vastaava suunnitelmamalli tai koneluettavat tiedot toimitetaan rakennusvalvontaviranomaiselle ennen kuin ryhdytään työvaiheeseen, jota suunnitelma koskee.**"
- RakLL 71 §: "**Päävastuullisen toteuttajan on toimitettava suunnittelijoille tieto rakennustöiden edistymisestä ja rakennustöiden aikana tehdyistä muutoksista**, jotta suunnittelijat voivat päivittää rakennuksen suunnitelmamalleina tai muutoin koneluettavassa muodossa olevat rakennussuunnitelmat ja erityissuunnitelmat rakennustyön etenemisen mukaisesti toteutumamalliksi vastaamaan toteutettua rakennusta. **Erityissuunnittelijan on toimitettava pääsuunnittelijalle ja rakennussuunnittelijalle toteutuneet, päivitetty erityissuunnitelmat.**"

Tiedonhallintalaki 488/2023
Koneluettavalla muodolla tarkoitetaan tiedostomuotoa, jonka rakenne mahdollistaa sen, että ohjelmistot pystyvät helposti yksilöimään, tunnistamaan ja poimimaan siitä tietoaineistoja, yksittäisiä tietoja sekä niiden rakenteita

On vielä liian aikaista sanoa, mitä tarkasti ottaen vaaditaan 1.1.2025

- IFC-tietomallilla tehtävien suunnitelmien määrä tulee kasvamaan
- Malleihin tullaan pikku hiljaa lisäämään tietoa niin rakennusosista kuin -tuotteista
- Hiilijalanjäljen laskenta tulee varmasti, hiilikädenjäljen osalta muutosta toivottavasti tulee
- Todennäköisesti materiaaliseloste tulee olemaan perinteisen näköinen määräluettelo jonkin nimikkeistön mukaisesti, esim. Talo2000

- Jos Rakentamislaki avataan, muutoksia voi tulla
  - Mm. hiilikädenjälki, hiilijalanjäljen raja-arvo...
  - Tarkoittanee samalla, että laki ei voi astua voimaan 1.1.2025

Kiitoksia!

jani.kemppainen@rt.fi